

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quod iudicium mundi est?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

eos peccatorum. Lex enim, vt Paulus ait, spiritualis est, propterea quod exigit non tantum civilem honestatem, sed perfectam iustitiam. Cum autem inueniat homines carnales, qui natura sua propter peccatum ita corrupti sunt, vt non possint perfectam iustitiam facere, idcirco lex primum ostendit peccatum, deinde reuelat iram Dei propter peccatum, & iudicat, hoc est, pronunciat omnes homines propter peccatum reos aeternae damnationis, & occidit eos perpetua morte. Iudicare enim vulgari phrasid, non solum significat consilia inter se conferre, sed etiam significat innocentem morte condemnatum occidere. Sic Lex Moyli, cuius epitome est Decalogus, iudicat omnes homines quia est spiritualis Carnifex, quo omnes homines propter peccatum traduntur igni infernali. Habes officium Moyli, Conferamus nunc cum eo officium Christi. Deus (inquit) non misit filium suum in mundum, vt iudicet mundum. Quid hoc aliud est, quam si dicat: Officium Christi filii Dei longe aliud est quam officium Moyli serui Dei: Nam Deus misit Moysen, primum vt iudicet mundum ciuilitate, hoc est, vt esset externus & politicus magistratus ac Monarcha in suo populo. Vnigenitum autem filium suum, Iesum Christum, non misit vt iudicet mundum ciuilitate, vt dominaretur politice in populo, sed vt sit rex spiritualis & caelestis. Deinde Deus misit Moysen, vt iudicet mundum spiritualiter, hoc est, vt ferat spiritualem legem, qua hominibus peccatum reuelaretur, & homines propter peccatum condemnarentur, ac perpetua morte trucidarentur. Vnigenitum autem filium suum misit, non vt iudicet mundum spiritualiter, sed vt seruet mundum, qui sunt homines, vt omnis, qui credit in ipsum, non pereat aeternam mortem, sed habeat aeternam vitam. Ac breuiter, Moses venit, vt auctor peccati. Peccatum, inquit, genuit per praecipuum in me omnem concupiscentiam. Et mox, vt fieret maior in modum peccans peccatum per praecipuum. Christus autem venit vt iustificator a peccato. Omnis enim qui credit in ipsum, reputatur coram Deo iustus. Moses venit vt praecolat Deum. Lex enim iram operatur. Christus autem venit, vt autor gratiae Dei. Qui enim credit in Christum, is tantam gratiam inuenit, propter ipsum apud Deum, vt adoptetur in filium Dei. Moses venit, vt iudex, seu spiritualis carnifex, Christus autem venit, vt iudicatus a carnificibus accipiat, & aeterna morte condemnatus seruet, atque ad aeternam vitam ac felicitatem perducat. Hoc illud est, quod Christus ait: Non misit Deus filium suum in mundum, vt iudicet mundum, sed vt seruetur mundus per eum. Quo Christi officio, quid nobis aut iucundius, aut etiam magis necessarium? Qua etiam cognitione, quid plus est nobis salutare? qua ignorantia, quid perniciosius? Et enim, si quis veram huius officii Christi cognitionem non habuerit, vt versatur in summo errore, & in maximarum rerum ignorantia, ita fieri non potest, quin in iudicio Dei pereat, & vera sua salute destituitur. Neque enim tueri se potest, vel aduersus impietates aliarum religionum, vel aduersus horribiles illas accusationes legis in iudicio Dei. Ac nihil quidem dicemus nunc de his religionibus, quae Christum aut ignorant, vt quondam Ebraei, aut condemnant, vt nunc Iudaei, sed dicamus pauca de illis, quae videntur aliquam Christo tribuere auctoritatem. Monachi & Sacerdotes in Christianismo, recitant symbolum fidei de Christo, laudant Christum, commemorant historiam passionis & resurrectionis eius a morte, dicunt eum ascendisse in

Caelum, & sedere ad dextram Dei, ac venturum ad iudicandum viuos & mortuos. Quid ergo est quod condemnentur impietatis? quid iubemur eos vt pseudopphetas, & impostores fugere? Quid, obsecro, deest eis? Hoc videlicet deest doctrinae seu religioni eorum; quod non intelligant verum officium Christi. Faciunt enim ex Christo legislatorem, & respectorem ac remuneratorem humanorum meritorum. Hoc certe non est verum Christum agnoscere, sed nouum sibi Christum fingere, adeoque nullum profusum Christum, hoc est, seruatorem habere.]

Respondeo. Quomodo non cognoscimus verum Christi officium? Nonne Dominum redemptorem cognoscimus? Nonne dicimus eum venisse, non vt iudicet mundum, sed vt saluetur mundus per ipsum? Duplex Christi aduentus est, Prior redemptoris, alter iudicis. Et quomodo damnabimur, si legislatorem dicamus Christum? Si remuneratorem? cum Dominus sit legisfer, cum sit bonorum operum remunerator.

§. 2. Pro omnibus mortuorum esse Christum seruo inculcat, cum toti mundo datum asserit, Prosper. *Christus Qui dicit quod non pro totius mundi redemptione Saluator pro omnibus sit crucifixus, non ad sacramenti virtutem, sed ad infidelium est mortem respicit partem, cum sanguis Iesu Christi pretium totius mundi tuus sit. A quo precio extranei sunt, qui aut delectari captiuitate redimi noluerunt, aut post redemptionem ad eandem sunt virtutem reuersi. Et alio loco: Quod ad magnitudinem & potentiam pretij, & quod ad vnam pertinet causam generis humani, sanguis Christi est redemptio totius mundi: sed qui hoc saeculum sine fide Christi & sine regenerationis Sacramento pertranscunt, redemptionis alieni sunt.*

Venit enim vt saluet mundum: & pretium obtulit sufficientissimum, pro infinitorum mundorum peccatis; sed hominum malitia obstat, quo minus effectum consequatur.

QVÆSTIO II.

Quod iudicium mundi est?

§. 1. **C**ondemnationis causam generatim explicat, contemptum ac odium veritatis, quod ortum est ex peccandi licentia. Lucem Prophetæ, Ioannes, Christus, Apostoli intulerunt, homines magis tenebras amarunt, opera enim eorum mala erant. Contra Deum expostulare solent homines impii & profani: in Christum credere difficile esse, graue iugum imponi, damnationis nimium rigorem esse. Christus causam veritatis & aequitatis agit, nam indignos esse veniam coarguit ex hoc ipso, quod lucē resurgente vndique ipsi se in tenebras abdant.

§. 2. Beza reprehendit quod noster vertit. [Vulgata & Erasmus, Magis: quae interpretatio sic posset accipi quasi & lucem & tenebras quam lucem, cum potius declaret Christus homines contempta luce tenebras esse amplexos. Non dissimilem errorem annotauimus Luc. cap. 18. v. 14.] Duplex error Bezae. Nullum enim putat Lucem amasse, cum multi illa afficerentur, & gaudio reciperent ad tempus, sed tandem luce relicta in suas se tenebras abdiderunt; lucis ergo futuraliquis, sed breuis & inconstans amor, quem vitioium impetus excussit. Videbant & probabant meliora, sequebantur detiora.

Hodie videas innumeros alienae virtutis laudatores, admiratores, etiam amatores, sed in suis tamen vitiiis ipsi conabescunt. Atque hic error Theologicus est, alter Grammaticus. Vniuntur enim haec voces, et ter.

